

Nhân cách Bác Hồ

Nhà văn đức Eduard Claudius (1911-1976) nguyên là Đại sứ đặc mệnh toàn quyền nước CHDC Đức tại Việt Nam (1959-1961), từng tham gia đội quân tình nguyện quốc tế thứ nhất chống phát xít Tây Ban Nha 1936, đã viết nhiều tác phẩm về cuộc đấu tranh chống phát xít của nhân dân Tây Ban Nha và nhân dân Đức. Ông cũng viết nhiều phóng sự về các truyền thuyết và truyện cổ tích Việt Nam, Lào, Campuchia. Nhà văn Claudius từng ghi nhận ảnh hưởng tích cực của Bác Hồ và Thủ tướng Phạm Văn Đồng đối với cuộc đời sáng tác của ông. Sau đây là những suy nghĩ của nhà văn trong bài trả lời phỏng vấn của nhà nghiên cứu văn học Đức Hoxtor (Horst Haase).

"Mỗi khi tôi nghĩ về những nhân cách chính trị vĩ đại ở Hồ Chí Minh và Phạm Văn Đồng thì tôi càng thấy rằng, đó chính là sự thống nhất giữa tư tưởng và hành động, sự thống nhất giữa hoạt động và nhân cách chính trị với thái độ rất giản dị, khiêm tốn, nhân hậu. Ở Hồ Chí Minh và ở Wilhelm Pieck tôi thường cảm nhận được nét tương đồng đó.

Tôi muốn miêu tả điều tôi thường nghĩ bằng một kỷ niệm. Hồ Chí Minh thường đề nghị, khi đến thăm không tịnh trọng và hãy để mọi thủ tục ngoại giao ở nhà. Người đích thân đứng đợi trước căn nhà nhỏ, nơi Người sống.

Trong bộ y phục giản dị, Người tiếp đón và dẫn khách vào căn phòng nhỏ của Người. Một lần nữa tôi được Người tiếp. Nhân dịp này, chúng tôi định bớt chút thời gian để bàn về thơ của Người. Nhưng thật là thú vị, chúng tôi không hề đề cập đến thơ của Người, mà tới nước Đức và những vấn đề chính trị của nó. Người đặc biệt quan tâm tới các vấn đề dân tộc Đức. Sau khi chúng tôi cạn những tách chè, Người hỏi thăm đến các con tôi. Người gửi cho chúng nhiều kẹo đựng trong một cái âu gốm cổ tuyệt đẹp. Người tìm cách bỏ kẹo vào túi cho tôi. Và tôi, lịch sự như

tôi cần phải thế, cần lại chút ít, nhưng chiếc kẹo này rơi xuống đất. Cả hai chúng tôi cùng ngồi xuống và gom những chiếc kẹo này lại. Đoạn chúng tôi nhìn nhau. Người cười. Người có tiếng cười tuyệt đẹp, sâu thẳm vang ra từ lồng ngực. Sau đó Người nói "Thế đây, giả thử khi người ta không có con cái, thì chúng ta phải làm mọi việc để làm gì". Chính Người lại không có con cái, thế nhưng hàng tuần hai ba lần Người tiếp các cháu thiếu nhi và danh cho chúng cả buổi tối. Đối tôi, đó chính là sự vĩ đại. Ở Người tầm cao về chính trị được quy định bởi tầm cao nhân đạo chủ nghĩa và tầm cao nhân đạo này lại được quy định bởi tầm cao về chính trị.

Hàng loạt những kỷ niệm nho nhỏ như vậy đã tỏa ra từ nhân cách của Người và nhân cách Phạm Văn Đồng. Tôi luôn có cảm nhận họ không hiện ra một cách xúng xính trong vai trò lãnh tụ chính trị của họ, mà họ tự thân vận động và làm việc với tư cách một con người thuần phác, dẫn cho trong khoảnh khắc nào đó, họ có ở hay không ở trong cương vị này. Bởi vì họ đến với những con người thuần phác, và chính họ cũng là con người thuần phác.

Sự vĩ đại của những nhân cách này là ở chỗ, họ có gốc rễ trong đời sống của nhân dân và sức mạnh của họ bắt nguồn từ đây.

Chắc chắn đây là những phong thái, những biểu hiện và sự kết tinh nhân cách, mà trong đó hiện diện mọi lực lượng có thể quyết định thắng lợi của cuộc đấu tranh lâu dài ở Việt Nam".

Chiếc máy điều hòa nhiệt độ trong phòng Bác

Đồng chí Phạm Lê Ninh, Trưởng phòng, Cục Cảnh vệ, Bộ Công an , bảo vệ Bác Hồ từ năm 1954 đến năm 1962 kể lại câu chuyện sau:

Những ngày đầu tiếp quản Thủ đô, Văn phòng Trung ương bố trí nơi làm việc tạm thời của Bác ở khu Đồn Thủy cũ. Ít ngày sau Văn phòng mời Bác về ở một biệt thự. Đó chính là dinh của Phủ Toàn quyền Pháp ở Đông Dương, được xây từ

những năm đầu thế kỷ XX. Cùng đi với Bác hôm đó có anh Bảy, anh Kiên, anh Vũ Kỳ và một số đồng chí phục vụ , bảo vệ.

Sau khi đi dạo quanh ngôi nhà một lượt, Bác nói với chúng tôi:

- Ngôi nhà đẹp đấy. Các chú hãy quét dọn sạch sẽ, sửa chữa lại làm nơi vui chơi cho các cháu thiếu nhi. Bác không ở đây đâu. Bây giờ các chú cho Bác xem những nhà khác ở khu vực này.

Các đồng chí phục vụ hướng dẫn Bác đi qua khu vườn rất rộng ở phía trái ngôi nhà. Bác ung dung vừa đi vừa ngắm cảnh, nét mặt bình thản, ánh mắt vui vui. Đến đây nhà trước đây dành cho những người phục dịch trong Phủ Toàn quyền, Bác xem khắp lượt, rồi chỉ một căn nhà nhỏ nhất nói với các đồng chí cùng đi.

- Các chú hãy sắp xếp cho Bác ở nhà này.

Đó là căn nhà mái bằng, cách nhà sàn hiện nay một cái ao, khoảng một trăm mét. Trước là nơi ở của người thợ điện. Nhà có ba phòng, mỗi phòng rộng khoảng mười mét vuông.

Căn nhà của Bác diện tích như vậy, nhưng được sắp đặt ngăn nắp. Một phòng Bác ở, phòng kia làm việc. Mùa đông nhà Bác có phần ấm áp. Mùa hè các đồng chí phục vụ đặt một chiếc quạt bàn nhưng phòng nhỏ, trần thấp nên buổi trưa và chiều vẫn nóng. Bác ít dùng quạt bàn. Người ưa dùng chiếc quạt lá cọ ở vườn ép và phơi khô. Ngày hè oi ả, có lúc thấy Bác làm việc, trên vầng trán rộng của Người lấm tấm mồ hôi, chúng tôi xin phép được thay nhau quạt cho Bác, nhưng Bác bảo: "Bác tự làm được các chú cứ để mặc Bác".

Dịp ấy, Bác đi công tác vắng, các đồng chí bên Bộ Ngoại giao công tác ở nước ngoài gửi biếu Bác một chiếc máy điều hòa nhiệt độ. Các anh quyết định cho lắp máy điều hòa vào phòng của Bác, định khi Bác về sẽ xin phép sau.

Sau một tuần đi công tác, Bác về. Sau khi thăm hỏi mọi người, Bác nói:

- Các chú này, hôm nay nhà mình có mùi gì lạ quá.

Biết không giấu được Bác, anh Vũ Kỳ và các đồng chí phục vụ xin lỗi Bác, rồi trình bày rõ lý do về chiếc điều hòa nhiệt độ. Đầu giờ làm việc chiều hôm ấy, Bác gọi anh Vũ Kỳ lên và ân cần bảo:

- Chiếc máy điều hòa nhiệt độ tốt đấy, các chú có thể đem đến cho quân y viện hoặc trại điều dưỡng thương binh. Hôm trước Bác đến thăm thấy các chú ấy ở nóng lắm. Còn Bác thì chưa cần, Bác ở thế này là được rồi.

Thế là ngay trong buổi chiều hôm ấy, chiếc máy điều hòa nhiệt độ được đưa ra khỏi căn phòng của Bác.

Bác Hồ là người luôn luôn dành những tình cảm và sự quan tâm chăm sóc của mình đối với các đồng chí thương bệnh binh, những người đã vì độc lập tự do của dân tộc mà hy sinh một phần thân thể của mình trên chiến trường. Những món quà và tình cảm của Bác đã động viên các đồng chí rất nhiều trong cuộc sống, lao động và học tập, giúp họ thực hiện tốt lời dạy của Người "Thương binh tàn nhưng không phế".